

Nr 127.

Av herr **Lindberg** i Stockholm, om ändrad lydelse av § 57 sista stycket sjömanslagen.

Före år 1922, då den gamla sjölagen gällde, var det möjligt för befälhavare i fartyg att taga besättningens kosthåll på entreprenad. Detta entreprenadsystem, som på den tiden flitigt anlätades, föranledde så många protester från sjöfolkets sida, att man vid sjölagsrevisionen gick in för att förbjuda befälhavare att taga besättningens kosthåll på entreprenad. Sjölagskommittén, som år 1921 avgav sitt betänkande jämte förslag till »Sjömanslag», hade i paragraf 57 inrymt en bestämmelse av följande lydelse:

»Befälhavaren må icke övertaga besättningens kosthåll på entreprenad.»

Bestämmelsen antogs också av riksdagen och återfinnes i sjömanslagens 57:de paragraf sista stycket.

Då man inom sjölagskommittén enades om att föreslå denna lagbestämmelse, utgick man säkerligen från att entreprenadsystemet därmed skulle vara ur världen. Så har emellertid icke blivit fallet. De olägenheter som tidigare förefunnos vad det gällde kosthållet ombord finnas i stor utsträckning ännu kvar, med den skillnaden dock, att befälhavaren aldrig själv är entreprenör för kosthållet. Numera anställa rederierna själva entreprenör för kosthållet, och att därvid befälhavaren närstående personer kunna bli antagna faller av sig självt.

Detta nya entreprenörssystem, som utvecklats sedan sjömanslagens tillkomst, förorsakar lika många och lika stora olägenheter för besättningarna, som det äldre, vid sjömanslagens tillkomst slopade systemet åstadkom. Då rederierna anställa sina entreprenörer förvissas man sig sällan om huruvida och i vad mån dessa ha ekonomiska förutsättningar för fullgörandet av de förpliktelser som följa denna syssla. I många fall komma entreprenörerna på ekonomiskt obestånd redan från början, med påföljd att besättningen blir lidande därigenom att de icke kunna erhålla »god och tillräcklig kost» som lagen föreskriver eller tillförsäkras dem.

I detta sammanhang må även erinras om att entreprenör, som antagits för kosthållet, även måste anställa och avlöna personal för skötandet av viss del av under entreprenörssystem sorterande sysslor. Entreprenör kan sålunda ha anställda flera personer i sin tjänst, för vilka han eller hon måste svara på samma sätt som redaren måste svara för av befälhavaren anställd personal. Entreprenör skall således bekosta och utgiva viss lagstadgad ersättning till personal, som blivit sjuk eller drabbats av olycksfall i tjänsten, vid fartygs haveri ersätta förlorade effekter m. m. Genom detta

entreprenörssystem befrias således en del av de skyldigheter lagen och andra författningar ålägger gent emot ombordanställd personal, ett förhållande som säkerligen icke åsyftades vid sjömanslagens tillkomst. Man torde i detta sammanhang ha i minnet vad dessa åtaganden betyda för en entreprenör, som icke är ekonomiskt stark, och vad det kan betyda för personal anställd hos sådan entreprenör. Denna personal kommer i förhållande till den övriga besättningen i en sämre ställning i det att de många gånger gå miste om de förmåner som lagen tillförsäkrar av å redarens vägnar anställd personal. Av paragraf 71 sjömanslagen framgår att den av entreprenören anställda personalen i viss mån har samma skyldigheter gent emot fartyg och rederi, skyldigheter som icke motsvaras av några egentliga rättigheter.

Under senare tid har vid flera tillfällen gjorts försök, att genom avtalsbestämmelser få bort detta entreprenörssystem, men ha dessa försök från sjöfolkets sida stött på mycket starkt motstånd från rederiernas eller rederisammanslutningarnas sida. De fartyg där detta entreprenörssystem användes utgöres huvudsakligast av insjö- och skärgårdsfartyg men systemet förekommer även å fartyg i Östersjöfart. (Inom den stora sjögående handelsflottan användes icke detta system.)

På grund av vad ovan i korthet anförts tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte besluta vidtaga följande ändring av paragraf 57, sista stycket, sjömanslagen:

Besättningens kosthåll må icke av någon övertagas på entreprenad.

Stockholm den 20 januari 1934.

Carl Lindberg
i Stockholm